

NATIONELL STRATEGI FÖR STÖD TILL ANHÖRIGA SOM VÅRDAR OCH STÖDJER SINA NÄRSTÅENDE

Vem är anhörig?

- Person som hjälper en partner med kognitiv svikt
- Vuxna barn som stödjer en äldre förälder
- Föräldrar till ett barn med långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning
- Barn och ungdomar som tar hand om en förälder med ohälsa
- En granne som ser till och hjälper en vän

(Källa: Nka, www.anhoriga.se)

En samhällsbärande insats

- 1,3 miljoner vuxna i Sverige ger vård och stöd till närstående som är svårt sjuka eller har en funktionsnedsättning
- 150 000 personer går ned i arbetstid eller slutar sitt arbete för att kunna hjälpa till
- Insatserna besparar samhället 194 miljarder kronor varje år

(Källa: Nka, www.anhoriga.se)

Önskat stöd för att orka

- Bra vård och omsorg till den närstående
- Rätten att bli sedd och vara delaktig i vården och omsorgen
- Stödsamtal, avlastning och ekonomiskt stöd
- Kunskap om olika stödformer och möjlighet att påverka hur de ges
- Individuellt och flexibelt stöd som främjar den egna hälsan

(Källa: Nka, www.anhoriga.se)

Brister i dagens stöd

- Tillgången till stöd för anhöriga är ojämlik
- Anhöriga har svårt att få ekonomiskt stöd för sin insats
- Stödet är inte flexibelt och anpassat till de anhörigas behov

(Källa: Socialstyrelsens underlag till en nationell strategi för anhörigstöd)

Brister i organisationen

- Anhöriga upplever att biståndsbedömningarna är godtyckliga och rättsosäkra
- Beslutsfattare på alla nivåer har brister i kunskapen om anhörigas behov av stöd och delaktighet
- Vården, omsorgen och andra samhällsinstitutioner saknar ofta själva vägledning om vilket stöd anhöriga har rätt till

(Källa: Socialstyrelsens underlag till en nationell strategi för anhörigstöd)

Konsekvenser för anhöriga

- Sämre fysisk och psykisk hälsa
- Studier, arbete och ekonomi påverkas negativt
- Orkar inte med egna sociala kontakter
- Har inte tid för återhämtning

Att ställa upp efter förmåga kan också kännas meningsfullt och viktigt.

(Källa: Studier från Socialstyrelsen och Nationellt kompetenscentrum anhöriga)

Nationell anhörigstrategi

- 2017 tog Nka initiativ till arbetet för en nationell strategi för stöd till anhöriga
- Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag tagit fram underlag till en sådan strategi 2020 och 2021
- Regeringen fattade beslut om en nationell anhörigstrategi torsdagen den 14 april 2022
- Det är den sjätte anhörigstrategin i Europa

(Källa: Regeringskansliet promemoria 22-04-13. S2022/02134)

En nationell strategi kan:

- Klargöra vem som har ansvar för stödet till anhöriga som hjälper närstående
- Göra anhörigas situation mer tydlig och att den ses som en folkhälsofråga
- Ge kunskap om det stöd som anhöriga behöver
- Se till att de anhörigas perspektiv finns med i alla beslut och i alla möten som berör den närståendes vård och omsorg
- Visa hur myndigheter, vårdgivare och kommuner behöver samverka för att de anhöriga ska få den hjälp som de behöver

Utveckla stödet

- Gör anhörigas behov av stöd synligt och stärk anhörigperspektivet på alla nivåer
- Låt kunskapen om anhörigas behov påverka alla beslut om vård och omsorg
- Gör stödet mer flexibelt och anpassat efter individer
- Se till att barn och unga får det stöd som de behöver
- Digitala lösningar kan ge möjlighet till nya sorters stöd

(Källa: Socialstyrelsens underlag till en nationell strategi för anhörigstöd)

Anhörigperspektivet

- Brister på såväl system- och organisationsnivå som i myndighetsutövning och i utförandet av vården och omsorgen

Uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram ett kunskapsstöd som riktar sig till arbetsgivare, beslutsfattare och chefer inom hälso- och sjukvård och omsorg, biståndshandläggare samt övrig vård- och omsorgspersonal. Stödet ska ge vägledning i syfte att stärka anhörigperspektivet. Det ska omfatta:

- ledning och styrning
- kunskap och kompetens
- samverkan och samordning

Individanpassat och likvärdigt stöd

- Synliggöra anhöriga i biståndsbedömningen
- Information till den som är anhörig
 - Viktigt att anhöriga får tillgång till adekvat information om den närståendes diagnos, funktionsnedsättning, behandlingsalternativ, prognos etc.
 - Viktigt att hälso- och sjukvården informerar om det stöd som kommunerna ger.
- Utbildning i omvårdnad
- Stödsamtal
- Hälsöfrämjande aktiviteter
- Vägledning till hälso- och sjukvården och socialförsäkringen

Uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram stöd till kommunerna för ett mera individanpassat stöd.

Kunskapsläget är bristfälligt

Uppdrag till Socialstyrelsen att redovisa hur:

- en kontinuerlig uppföljning av anhörigperspektivet inom hälso- och sjukvård och omsorg kan utformas
- en kontinuerlig uppföljning av det stöd som kommuner och regioner erbjuder anhöriga kan utformas
 - i uppdraget ingår att ta fram såväl kvalitativa som kvantitativa metoder

(Källa: Regeringskansliet promemoria 22-04-13. S2022/02134)

Du kan göra mycket redan nu

Ställ de enkla frågorna:

- Hur har du det?
- Behöver du stöd eller hjälp med något?
- Var tydlig med att stödet som anhöriga ger är frivilligt och att samhället har ansvaret för vården och omsorgen

Tillsammans bygger vi ett starkare anhörigstöd

- Bjud in till samtal med kollegor, chefer och politiker för att samordna och utveckla insatserna lokalt och centralt.
- Ta initiativ till samtal med myndigheter och organisationer som finns runt den närstående. Det är inte bara vården och omsorgen som behöver hitta nya rutiner för att se och stödja anhöriga.
- Använd gärna Nka:s folder som underlag för samtal.

Alla steg framåt är viktiga!

För mer information angående den nationella
anhörigstrategin se www.anhoriga.se